„Radomer-Kielcer Leben" 35 (325) „Należytość pocztową uiszczono ryczałtem" VII-טער יאהרגאנג פרייז 25 גראשען

היינט 8 זייטען.
Radom, Piątek 5 Września 1930 r.
ראדאם, פרייטאג י״ב אלול תר״צ

Redakcja i Administracja
Radom, Szwarlikowska 20.
Oddział w Kielcach.

אנאנסען - פרייז:
אין מילימעטער שורה: פארן טעקסט 40 גר.
" " " אין " 60 "
" " " נאכ׳ן " 25 "
די 1-טע און לעצטע זייט ענטהאלטען 8 שפאלטען
אין טעקסט 4 "

ראדאמער-קעלצער לעבען

בזה הננו מביעים רגשי תודה עמוקה
לכל אלה שהשתתפו באבל הכבוד
של בעלי ואבינו
ר׳ משה רובינשטיין
נ. ע.

משפחת
רובינשטיין.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס
דער פאמיליע **רובינשטיין**
צוליב׳ן טוידט פון זייער מאן און פאטער
ר׳ משה רובינשטיין נ. ע.
איתמר אדלער עט פאמיליע.

Z powodu przedwczesnego zgonu
B. P.
MOJŻESZA
RUBINSTEINA
pogrążonej w smutku Rodzinie
wyraża najgłębsze współczucie
Cześć Jego pamięci.
A. BRESLAUER
z RODZINĄ.

Dr. JAKÓB GOLDBLUM
Radom, Moniuszki 10
POWRÓCIŁ.

צו דער פערלאבונג
פון ה׳ נחום אייזענבערג קעלץ מיט פר״ל מאניע בערקמאן
גראטולירען מיר הערצליך און ווינשען א גליקליכע צוקונפט.
פאמיליע **רײַשער** ראדאם.

Z intencji zaślubin
p. Leoni z Neufeldów z p. Jóźkiem Sztelmanem
serdeczne życzenia składa
D. Blatman z rodziną.

וואס דארפען מיר טהון

פאר די יודישע קינדער פון „פאוושעכנע" שולען.

מיר שטייען בײם נייעם שול-יאהר און ווידער עגבערט אין די מוחות פון טויזענטער יודישע עלטערן: — וואוהין זאלען מיר שיקען אונזערע קינדער? די פראגע איז א גאנץ ווייטאגליכע, און יעדע טאטע-מאמע, אהן אויסנאהם, טרעטען צו צו איהר מיט'ן נויטיגען שקול הדעת. אבער די היינטיגע עקאנאמישע לאגע דערלאזט נישט די יודישע עלטערן פייניגען זיך צו לאנג מיט ערציהונגס-פראגען. דער עול הפרנסה מאכט פערגעסען דעם צער און וועה פון העכערע פראבלעמען און דער פועל-יוצא איז, אז שווערע פראגען ווערען נישט אויסגעטראגען און ווערען נישט דערבראכט צו זייער געהעריגען רעזולטאט.

און אזוי ווערען יאהר-איין, יאהר-אויס פערגרעסערט די קאדרען פון די עלטערן וואס לאזען די שול-פראגע פון זייערע קינדער אויף אזא אופן, אז דארט, וואו עס עפענט זיך לייכט די טיהר פון א שולע, אהין שטופט מען אריין די קינדער.

ס'איז א פאקט, אז די צאהל יודישע קינדער פון פאוושעכנע שולען איז במשך פון די לעצטע 3 יאהר פילפאך געוואקסען און די טענדענץ אויף להבא איז גאר שטארקער, דערביי זענען נישטא, חס-וחלילה קיין אסימילאציע-כונות, אבער דערווייל וואקסט אויס א נייער דור מיט א נייעם פרצוף און יא בעוואוסטזיניג, נישט בעוואוסטזיניג, גליטשט זיך ארויס א יוגענד פון אונזערע הענד.

וואס טוהן דערצו אונזערע פאסטעניטירטע כלל-טהוער? טראכט עמיצער וועגען דעם?

אין מערב איירפא און אמעריקא האט מען פאר די קינדער פון די פאוושעכנע שולעס, אדער ווי זיי רופען זיך דארטען, צוגעטראכט א רעצעפט: מ'האט געעפענט בירגער-שולען פאבריקס-סקולס וכיוצא און נאכמיטאגשולען, ספעציעל פאר יודישע למודים (אין אמעריקא א גאנצע נעץ פון תלמוד-תורות). וויפיעל מ'האט דארטען דערמיט אפגעראטעוועט ווייסען מיר נישט, אין אמעריקע נאר הייסען מיר. אז ביז היינטיגען טאג לערנען אין ח"ת 10 פראצענט פון די יודישע קינדער — 50.000 אויף א אלג. צאהל פון 600.000 ביי אונז וואו דער נאציאנאלער דופק קלאפט שטארקער וואלט די צאהל יודישע קינדער, וואס וואלט בעזוכט נאכמיטאג יודישען לימוד, געוועהן א סך גרעסער.

אבער ביי אונז טראכט מען נאך דערווייל נישט וועגען דעם, הגם די לאגע ווערט אנאלאגיש צו דער לאגע אין אמעריקע און מערב-איירפע. עס איז א פראגע פון גאהנטסטען צעהנדליג יאהר און ס'וועט ארויסוואקסען ביי אונז א יוגענד לא תורה ולא דעת.

מיט וואס וועט דאמאלס שטאלצירען דאס פוילישע יידענטהום?

צי וועלען מיר אויך להבא נעגען אמעריקא און איירפא קענען אנווייזען, אז אויב מאטעריעל זענען מיר אפפטאל אנגעוויזען אויף זיי, שטייען מיר דערפאר אין רוחניות'דיגען פרט מיט צעהן קעפ העכער?

און נישט בלויז כלפי חוץ. ס'איז א פראגע פון דערהאלטען דעם קיום און נערוועניג.

מיר זענען נישט בכח ביי היינטיגער ביטערער עקאנאמישער לאגע עפענען בילינע שולען פאר יודישע קינדער. מיר האבען נישט קיין מלוכה-פאנדען און הלואי זאלען מיר דערהאלטען דעם יתר הפלטה, וואס מיר פערמאגען פון די בעסערע צייטען.

אבער עפעס מוז געטוהן ווערען: אומאפהענגיגע יודישע קולטור-עסקנים מוזען זיך נעמען תיכף ומיד צו ארגאניזירען אווענד-קורסען מיט יודישע למודים פאר די יודישע תלמידים פון די פאוושעכנע שולען, דער קהלה געהערט דא די איניציאטיוו.

וואס שייך די פינאנסיעלע מיטלען, קענען זיי דא זיין גאנץ בעגרעניצטע. די לאקאל-פראגע (די דארפסטע אין שול-בודושעט) קומט לגמרי נישט אין בעטראכט. פאר דעם צוועק שטעהען אפען אלע שול-לאקאלען, וואו די למודים קומען פאר, ווי דער שטייגער, פאר מיטאג. דער לעהרער-פערסאנאל קען אויך לייכט געליפערט ווערען, נעמענדיג אין אכט, וואס ס'בלאנדזשען ארום ביי אונז גענוג ארבייטסלאזע לעהרער-כחות.

וועגען א יודישע פאלקס-שולע האט מען ביי אונז אין ראדאם געשריבען און גערעדט יאהרען נאכאנאנד. אפשר וואלט מעגליך געווען כאטש אויף אזא איפן צולעזען די דאזיגע אנגעווייטאגטע פראגע?

אזוי, צי אנדערש די פראגע איז אקטועל און מוז ארויפגעשטעלט ווערען אויפ'ן סדר-היום ביים געזעלשאפטליכען טיש פון אלע אונזערע עסקנים, וועמען ס'אין טייער דער גורל פון אויפגעהענדען יודישען דור. לעבען מיר א צייט. ווען ס'איז אוממעגליך נאציאנאלער אויפשטייג און רענעסאנס אין גרעסערען פערנעהם, טא זאל, לכל הפחות געטוהן ווערען, דאס וואס איז מעגליך.

ז. ע—ל.

LÓD SZTUCZNY

Rzeźnia Miejska rozwozi lód sztuczny

Zgłoszenia

na każdą ilość lodu kierować należy do Rzeźni Miejskiej,
ulica Basenowa, telefon 562.

טאג = בוך

פון א ראדאמער זעלבסטמערדער.

מיר זענען געזעסען א גאנצע נאכט אין א פינסטערער קאמער און געוואַרט אויף אונזער סוף. צואארגענס, אין פערלויף פון 24 שעה נאכ'ן אורטייל האט געזאלט אויסגעפיהרט ווערען אונזער עקזעקוציע. מיך האט שוין, וואס אנאמת נישט געשראקען. אדרבא, איך האב איהם אויסגעקוקט און ערווארט מיט ברייטע ארעמ'ס. זאל שוין נעמען א סוף מיט מיר — האב איך געטראכט — וואס לענגער כ'וועל לעבען, אלץ גרעסער וועלען זיין מיינע ליידען. איך בין געבוירען געווארען אין א אומגליקליכער מינוט און קיין גוטס אין מיין לעבען איז שוין נישטא צו ערווארטען. צו-וואס זשע זיך אזוי פיעל צו פייניגען און נאך אנדערע אנטוהן צרות. מיין לעבען האט מיר שוין נישט וועה געטוהן. מיין הארץ האט נאר געבלוטיגט איבער די צוויי אומשולדיגע קרבנות: דער אלטער פויער און דער דענשטשיק, דער פערשטעלטער יוד. די דאזיגע צוויי גוטע און עהרליכע מענשען זענען דאך צוליב מיר אריינגעפאלען אין די תעגד פון תליון. די גאנצע וויסטע טראגעדיע מיט'ן דערשאסענעם גענעראל און מיט די שאנד-אינקוויזיציע פון מיין פרוי און טעכטער, איז דאך מיינע, אויסדריקליך מיין אייגענע. וואס פאר א שייכות דערצו האבען דען די צוויי טייערע מענשען? דער אלטער פויער און דער דענשטשיק האבען דאך נישט מעהר געטוהן ווי דאס איינציגע, וואס זיי האבען כייך געראטעוועט פון פיעל לעבענס-געפאהרען. און פאר וואס זאל איך זיי בעבאהלען מיט'ן טוידט?

און א וואונדערבארע זאך, דער אלטער פויער זעהענדיג ביין מרה-שחורה און מיין פערפייניגט געמיטה, האט מיר נאך אויסגערערט און געשטארקט. ער האט צו מיר א גאנצע נאכט אין דער פינסטערער קאמער גערעדט ווארימע, פאטערליכע רייד. דער אלטער איז גארנישט געווען איבערגעשראקען און געקוקט מיט פרייע אויגען דעם טוידט אין פנים אריין. ער האט א גאנצע נאכט גערעדט מיט אן'אויפגעהייטערטע, ענערגישע שטים:

— נו, צו וואס זיך זארגען, קינדערלעך מיינע, איז דען נישט בעסער פרעהליך צו שטארבען, איידער צו לעבען אין א וועלט פול מיט זינד און רשעות? ווער קאן דאס צוזעהן און ווער קאן דאס צו הערען? ניין, די וועלט איז א פינסטערער גרוב. אויף יענער וועלט איז שעהנער, רייגער און עהרליכער. די מארגענדיגע אינקוויזיציע איז פאר מיר דער הייליגסטער און גרעסטער יום-טוב. עלעהע כ'וועל בפטור ווערען פון די ערדישע צרות. אלץ איין טייוועל די, יינע. אלע פערדארבען זיי גאט'ס שעהנע וועלט און נישט כדאי זיך צומוטשען און צוקוקען ווי די מענשליכע רשעים לעסטערען גאט און פערוויסטען זיין הערליכע שאפונג. נישט געזארגט, קינדערלעך מיינע, געהט מוטיג און שטאלץ צו דער

ווי אזוי העלפען?

אין „ראד. קעלצער לעבען" נומ. 33 איז געווען געדרוקט א ארטיקעל פון ה' א — ר. אונטער'ן קעפעל „סוחרים דארפען זיך אליין העלפען". אין דאָזיגען אַרטיקעל בעווייזט דער מחבר ווי די לאגע איז שלעכט, דער מסחר גוסס'ט און ווערט שוואכער פון טאָג צו טאָג און קומט צום אויספיהר, אז קליינע קרעמער ברויכען נאָכטהוען די גרויסע סוחרים און די גרויסע שטעט און בכדי צו בעלעבען דעם מסחר — צו מאַכען א „ואַכסעזאָן"-אויספערקויף און אזוי ארום וועט קומען די ישועה.

אז די צייט איז שלעכט און, אז די יודישע בעפעלקערונג ליידט אממייסטענס פון דעם הערשענדען קריזיס אין דעם וועט יעדער מודה זיין. אבער, אז דער אויפטהו פון ה' א. זאָל ברענגען פאָזיטיווע רעזולטאטען, אין דעם בין איך שטארק מסופק! וואָס וועט דער קליינער קרעמער אויפטהוען, אז עס וועט איהם קאָסטען עטליכע הונדערט זלאָטעס אויף רעקלאמע און וועט די סחורה מוזען פערקויפען מיט היזק? צי וועט איהם דער הורטאָווניק געבען סחורה — נאכהער ווען ער וועט נאָכאמאהל ברויכען — אויך פאר ביליגער?

— ניין! ער וועט מוזען צאָהלען טייער און נאכהער מאַכען א „נאָכסעזאָן"-אויספערקויף, ביי וועלכען ער וועט דערלעגען א שעהן ביסעל געלד!

ניין מיין ליבער הערר! „זבין וזבין — לאו תגרי איקרי". אויב עס איז נאָך דאָ א מעגליכקייט ווי אזוי צו ראַטעווען דעם יודישען קרעמער, איז עס נאָר דורך ארגאניזירונג! אין יעדע שטאָדט און שטעדטעל מוז זיין געפונען א סוחרים, אָדער קליינהענדלער-פאראיין, וועלכער זאָל רעפרעזענטירען די קליינהענדלער פון זיין שטעדטעל אין די פערשידענע אינסטיטוציעס, וואו דער קליינהענדלער קומט נאָר אין בעריהרונג. דער פעראיין זאָל אויך רעגולירען דעם מסחר אין זיין שטאָדט דורך צב"ש בעשטימען פרייזען א. ז. וו. און די שארפסטע סאַנקציעס זאָלען ווערען אָנ געווענדעט געגען דעם יעניגען סוחר אָדער קליינהענדלער, וועלכער וועט זיך נישט ארונטערהאַלטען די בעשלוסען פון פעראיין.

אָט דאָס איז לויט מיין מיינונג די איינציגע רעטונג פאר דעם טרינקענדען יודישען האנדעל. דער עיקר, אז דער פעראיין זאָל זיין פריי פון יעטוועדער פאָליטיק און זיך נאָר בעשעפטיגען מיט ריין ווירטשאפטליכע ענינים אין די ראַהמען פון דער מאקסימאַלסטער מעגליכקייט.

שמואל ווײַנטרויב

באָדזענטין.

עס ווערט שוין פערענדיגט די צוגרייטונגס-ארבייט

צום צווייטען צפון-יריד אין ווילנע.

(פון אונזער קאָרעספאָנדענט)

די צו רייטונג'ס-אַרבייטען צום 2-טען צפון-יריד און צו דער פויליש-באַלטישער אויסשטעלונג פון פאָלקס-קונסט און אינדוסטריע, וועלכע וועלען פאָרקומען אין ווילנע פון 14-טען ביז'ן 28 סעפטעמבער, געהען שוין צו ענדע. ביז'ן 1-טען סעפטעמבער וועלען פערענדיגט ווערען די וויכטיגסטע אינוועסטיציע ארבייטען, אויפ'ן גאַנצען שטח פון צפון-יריד.

דער הויפט-פאַוויליאָן פונ'ם יריד איז שוין אינגאַנצען אָפגעפרישט און דער שטח אונטער'ן פרייען הימעל איז שוין לגמרי אויסגעפלאַנירט. עס איז שוין פערענדיגט געוואָרען די בלומען-דעקאָרירונג פונ'ם גאָרטען-שטח, אויף וועלכען דער יריד וועט פאָרקומען. ס'האָט זיך שוין לעצטענס אָנגעהויבען א פיבערהאַפטע ארבייט ביים בויען פון די פיל-פארביגע און שיין קאָנסטרואירטע פּאַוויליאַנען אין קיאָסקען. מיט וועלכע דער היי-יאָהריגער יריד וועט זיין ספעציעל רייך בעזאָרגט.

דער צפון-יריד ווי אויך די פויליש-באַלטישע אויסשטעלונג פון פאָלקס-קונסט האָבען ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג אין ווילנע, ווי אויך אין גאַנץ פוילען. א גאַנצע רייה פון די אָנגעזעהענסטע פירמעס פון קאָנגרעס-פוילען, פויזען, גאַליציען און די קרעסען וועלען זיך בעטייליגען אונ'ם יריד מיט זייערע עקספּאָנאטען. עס ווערען אויך עדוואַרט פיהל-צאָהליגע אויספלוגען פון ווירטשאפטלייט און שטודירענדע יוגענד פון די ווייטסטע שטעדט אין פוילען ווי אויך פון די ארומיגע לענדער.

א דאַנק א ספעציעלער פעראָרדנונג פון דער פוילישער באַהן-לייטונג

תחיה, אָרער ביקס. מיר ווערען אויסגעלייזט פון אלעם-שלעכטען. און פרעהען זיך ברויכען מיר זיך דערפאַר, וואָס אונזער ערלעזונג קומט פריהער פאַר אנדערע. זאָלען זאָרגען די, וואָס בלייבען לעבען. ס'איז די לעבעדיגע באמת צו בעדויערען. זיי זענען געפאַנגען אין די הענד פון משחיתים און שייוולאָנים. זייער מאָרגען איז נישט קלאָר און זייער גורל איז שוואַרץ חושך ווי די נאַכט. פיי ווי וועלען מיר שטאַרבען, היינט צו-וואָס זיך נאָך פייניגען? זאָל לעבען דער טוידט הורא!—

די לעצטע ווערטער האָט דער אַלטער פויער אויסגעשריגען מיט אזא משינה'דיג ווילדע העויה. אז איך האָב גערעכענט, נישט אנדערש נאָר ער איז פאר שרעק משוגע געוואָרען. דער אַלטער האָט דאָס פערשטאַנען און העלענדיג דעם דאָזיגען איינדרוק בעזייטיגען האָט ער ווייטער גערעדט צו מיר:

— איהר קוקט מיך אָן ווי משוגע. איך פערשטעה. אָבער א טעות האָט איהר. אודאי ווען איך זאָל יעצט הייגען און שרייען, אז'שולדיג אין מיין באַלר-קומענדיגען טוידט ביסטו, דיין פערשאָלטען ווייב און דיינע טעכטער, וואָלט געהייסען, אז איך בין ביים קלאָרען פערשטאַנד. האז ווען אָבער איך האָב צו דיר גאָרגישט. און בעדויער דיך נאָך און נעם-אויף דעם טוידט מיט דער גרעסטער פרייד, ווייל איך קען מער נישט צוזעהן די געמיינע, נידערטרעכטיגע מעשים, וואָס מענשען, מעגען זיי זיין רוסען, מעגען זיי זיין יודען, טהוען-אָן. דאן בין איך אין דיינע אויגען א משוגענער. אמת, יאָ, יאָ, אזוי איז שוין די געמיינע וועלט. א רוצח הייסט אָ העלד, אין געזעלשאַפט: א העלד, — איינער וואָס איז זיך מקריב פאר הייליגקייט און גערעכטיגקייט, דער הייסט א משוגענער. אבער איך וויל זיין אזא משוגע'נער און שריי ווידער א מאָהל-אויס: זאָלען די הייליגע אָקעגענגעהן טאַנצענדיג דעם טוידט, און די זינדיגע זאָלען זיך ראנגלען מיט'ן לעבען און נישט קאָנען עס בייקומען. —

די ווערטער האָבען דעם דינשטשיק אזוי בעגייסטערט, אז ער איז געפאַלען דעם אלטען צו די פיס און געקושט דעם שטויב. ער האָט שטעהענדיג אויף די קניה ארומגעקלאַמערט דעם אלטען ווי אָ רייף און ארויסגעהעשט צו זיין הויכען גרויסען קאָפּ:

— ביסט, א הייליגער. אלטיטשקער. ס'איז זיס צו שטאַרבען מיט דיר צוזאַמען. איך געה מיט דיר מיט אין דער וועלט פון אייביגקייט. לאָמיר אנטלויפען פון די מענשען - שלאַנגען. ניין, פאר אונז איז דאָ מעהר קיין פלאַץ נישטאָ. —

— אָבער איידער איך געה שטאַרבען — האָט דער אלטער נאָך ארויסגעזאָגט די לעצטע ווערטער - וואָלט איך געוואָלט, אז ס'זאָל זיך בעווייזען אָ נייער מענש, וואָס זאָל אויסראָטען די שלעכטיגקייטען פון די ביידע רוסישע קינדער, וואָס שלאָגען איינער דעם צווייטען מיט פייערדיגע ריטער. נישט די רויטע און נישט די ווייסע, נישט פעטלורא איז נישט מאַסקהוא וועלען געבען די וועלט גליק. די ווענען פון זיי ביידע איז דורכגעווייקט מיט בלוט און טרערען און דאָס איז נישט גאָט'ס ווילען. א נייער, א נייער מענש זאָל קומען, וואָס זאָל טראָגען גאָט'ס וואָרט פון רחמים אויף די ליפען און וואַרימע ברידערליכע ליעבע אין האַרץ. —

דאָס געשפרעך איז אנטשוויגען. אין קאַמער איז געווען פינסטער. איך האָב געשטוינט הערענדיג אזעלכע הויכע גערדאַנקען און בעוווּנדערט די גבורה פון די דאָזיגע צוויי קרישטאָלריינע נשמות. צוליב דעם פינסטערניש אין קאַמער האָב איך קיינעם פון זיי נישט געזעהן. כ'האָב געהערט בלויז שטימען און כ'האָב געהאַלט גלויבען, אז דאָס הער איך, אָדער זיך אליין, אָדער ווייטע, הייטע שטימען פון פערבאָרגענע צריקים. האָט זיך אָבער די טהיר פון קאַמער אויפגעמאכט און ווען די באָלשעוויסטישע קאָמיסארען זענען אריינגעקומען צו אונז מיט לעמפּלעך אין די הענד און גערופען אונז אויף ארויסצוגעהן, ערשט דאַן האָב איך דערזעהן דעם אלטען און דעם דענשטשיק און זיך דערמאנט, אז דאָס האָבען זיי אזוי גערעדט.

ארויסגעהענדיג פון קאַמער האָבען מיר געמיינט, אז מ'פיהרט אונז צו דער עקזעקוציע, אָבער ס'איז געשעהן עפּעס אַנדערש.

װעלען די טראנספארטען צום צפון-יריד זיין לחלוטין בעפרייט פון פאחר-אבצאהל אויף זייער צוריקװעג. פאר אלע איינצעלענדע בעזוכער פונ'ם יריד דינט א ספעציעלע באהן-הנחה פון 50 פראצענט בשעת זייער צוריקרייזע. אויספלוגען פון 25 פערזאן און װייטער װעלען געניסען פון א 50 פראצענטיגער באהן-הנחה אויף זייער רייזע קיין װילנע און צוריק. צוליב דער גרויסער צאהל ערװארטענע אויספלוגען האט די דירעקציע פונ'ם יריד און דער אויסשטעלונג געשאפען א ספעציעלע דירות-ביורא, װעלכע װעט פערלייכטערן די בעזוכער און קריגען צוגעפאסטע צוגעפאסטע אין משך פון זייער װיילען אין װילנע.

דער דירעקטאר פון צפון-ידיד אינזש. לוטשקאװסקי האט געמאכט נישט לאנג א ספעציעלע רייזע אין די באלטישע לענדער, בכדי צו פעראינטערעסירען די דארטיגע װירטשאפטליכע קרייזען מיט'ן צפון-יריד אין װילנע. און א דאנק דעם װעט זיך בעטייליגען א גאנצע רייה לעטלענדישע און פינלענדישע פירמעס אין דעם צפון-יריד און די אויסשטעלונג פון פאלקס-קונסט װעט זיין רייך בעזארגט מיט מוסטערען פון דער באלטישער פאלקס-קונסט און אונדוסטריע.

דער רעפעראט פאר דער יודישער און העבר. פרעסע ביים יריד און אויסשטעלונג, אונטער דער לייטונג פון װילנער יודישען זשורנאליסט פארק דװארזשעצקי שטייט אין קאנטאקט מיט דער גאנצער יודישער פרעסע אין פוילען און באלטישע לענדער; און בעזארגט זיי מיט מאטעריאלען אויף יודיש און העברעאיש. דער יודישער פרעסע רעפעראט העלפט מיט די מיטארבייטער און קארעספאנדענטען פון פערשידענע יודישע צייטשריפטען מיט אינפארמאציעס װעגען יריד און אויסשטעלונג און פיהרט א ספעציעלען פרעסע-אלבאם, אין װעלכען עס װערען געזאמעלט אלץ װאס װערט פארעפענטליכט אויף יודיש און העברעאיש, אין דער אדער יענער פארם װעגען צפון-יריד אין װילנע.

א גרויסע פעראינטערעסירונג האט דער צפון-יריד ארויסגערופען אין ביאליסטאק, װאו ס'איז געשאפען געװארען א דאנק װאיעװאדא קאסציאלקאװסקי א ספעציעלער װאיעװאדישער ארגאניזיר-קאמיטעט פאר דעם װילנער צפון-יריד, אין װעלכען עס זענען פערטראטען די פארשטעהער פון אלע צװייגען האנדעל, אינדוסטריע און לאנדװירטשאפט. דער דאזיגער קאמיטעט האט ענטװיקעלט אין משך פון זעהר א קורצע צייט א זעהר אינטענסיװע טעטיגקייט און צוגעצויגען די װיכטיגסטע פירמעס פון אלע װירטשאפטליכע געביטען, װי די טעקסטיל פאבריקען פון בעקער, טרילינג ציטראן א. א.

די נאװאגרודקער װאיעװאדשאפט נעמט א גרויסען אנטייל אין דער לאנדװירטשאפטליכער אפטיילונג מיט איהרע בעקאנטע ליין-אויפארבייטונגען.

אויך אלע איבריגע מזרח-צפונדיגע געביטען װעלען זיין בעדייטענד רעפרעזענטירט הן אין צפון-יריד און הן אין דער אויסשטעלונג פון פאלקס-קונסט און אינדוסטריע.

ב. ס.

בריעף אין רעדאקציע.

חשוב'ע רעדאקציע!

אין צוזאמענהאנג מיט דער פערעפענטליכטער נאטיץ אין „ראדאמער-קעלצער לעבען" נומ. 324 װעגען ענטזאגען די קהלה-בעאמטע רובינליכט, זילבערבערג, חייט פון זייערע פאסטענס, אז דאס זאל זיין אין שייכות מיט דער מכלומר'שטער אונארדנונג אין דער קאנצעלאריע - פיהרונג, אויף װעלכען ס'האבען אנגעװיזען די דריי דעלעגאטען בשעת דעם איבערנעמען די קהלה פונקציעס — בעטען מיר אבצוגעבען אורט פאר אונזער פאלגענדער ערקלערונג.

עס איז קיין סוד נישט, אז דער ערשטער טריט פון פראװיזאריום, װאס האט איבערגענומען די מאכט דעם 1 מערץ ל.י. איז געװען אבצוזאגען אלע בעאמטע פון דער קהלה-קאנצעלאריע. די סיבה פון אבזאגען איז נישט אנגעגעבען געװארען, אבער יעדער האט פערשטאנען, װאס די ריכטיגע סיבה איז, אלענפאלס נישט קיין מאנגעל פון קװאליפיקאציעס און אפילו נישט קיין אונצוטרוי, װייל לאגיש דענקענד, װאלטען דאך די בעאמטע 6 שעה נאכ'ן איבערנעהמען נישט געקענט געבען קיין מאטעריאל אויף צו ערװעקען צו זיי אונצוטרוי.

דאס זעלבע איז אויך געװען ביים לעצטען מאל איבערנעהמען. װי נור די נייע פערװאלטונג האט איבערגענומען די קהלה װען די רעפערענטען פון סטאראסטװא זענען נאך געװען אנװעזענד, האט מען אונז ערקלערט מינדליך, אז מיר זענען בעפרייט פון די פאסטענס. די סיבת דערפון איז פונקט װי דאס ערשטע מאל נישט אנגעגעבען.

דאס צוגרייטען צום איבערגעבען די קהלה-פונקציעס פון איין פערװאלטונג דער אנדערער, װעלכע קומט פאר אין נארמאלע בעדינגונגען, נור נאך װאהלען, דויערט שטענדיג עטליכע טעג און אפילו דער װאהל-רעגולאמין פון 23 דעצעמבער 1927 זעהט פאר א טערמין פון 5 טעג אויף מודיע זיין װעגען איבערגעבען די פונקציעס.

אויב ביי די ראדאמער אונארמאלע בעדינגונגען האט די קהלה-קאנצעלאריע בעװיזען אהן שום צוגרייטונג (דאס ערשטע מאל ביים פראװיזאריום איז ערהאלטען געװארען די אפיציעלע מעלדונג װעגען איבערגעבען—פרייטאג פארנאכט אויף איבערצוגעבען שבת ביינאכט. דאס לעצטע מאל איז לגמרי קיין אפיציעלע פעראָרדנונג נישט געװען) בעװיזען במשך דעם לעצטען האלבען יאהר 3 מאהל איבערצוגעבען די קהלה פון איין האנד אין דער אנדערער, אין בעסטען ארדנונג, איז עס א גענוגענדער בעװייז, אז די קאנצעלאריע אלס אזעלכע און די בעאמטע בעזונדער שטעהען אויף דער געהעריגער הויך ביים ערפילען זייערע אויפגאבען.

די געמאכטע דורכ'ן ה' רעפערענט גאראן בעמערקונגען, בעציהען זיך אויף קליינליכע פארמאליטעטען, װעלכע פערפליכטען נור אין מלוכה'שע אמטען. די דאזיגע אונגענויאיגקייטען זענען פולשטענדיג אויפגעקלערט געװארען בעת דער אויספארשונג פון די בעאמטע דורכ'ן ה' גאראן אין סטאראסטװא אויפ'ן צװייטען טאג.

רובינליכט לייב

זילבערבערג חיים

חייט מנחם.

פון האנדװערקער-לעבען אין ראדאם.

לעצטענס האט זיך פערשטארקט די טעטיגקייט פון די צעכען פון פערשידענע פאכען, װאס זענען ארגאניזירט ביים האנדװערקער-קלוב. במשך די לעצטע צייט זענען פארגעקומען א רייהע פאך-בעראטונגען און פערזאמלונגען, װי אויך די אויסערגעװעהנליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון שניידער-צעך, װעלכע האט בעשלאסען אדורכצופיהרען א װערבירונגס-אקציע פון מיטגלידער און צוגרייטען די מיטגלידער צו די מייסטער-עקזאמענס. צום סוף איז פארגעקומען װאהלען פון די פערװאלטונג.

עס זענען בעװעהלט געװארען: אלס סטארשע ה. שפילפויגעל, פארסטארשעס: ש. פישמאן, ש. ראזענבערג, משה ראזענבוים.

אלס פארװ. מיטגלידער: משה װארשאוער, ש. װיינשטאק, ש. פרידמאן, מ. שפילפויגעל, מ. בורמייסטער.

אלס קאנדידאטען: צ. בלייװאס, מ. טשעכאנאװסקי, מ. אפאטאװסקי, מ. פרידמאן, פ. פדידמאן.

אין עהרען-געריכט: י. מארקוס, מ. גאלדשטיין, צ. גיסער, מ. ראזענבוים, ג. בייטשמאן.

עס זענען אויך בעשטעטיגט געװארען די צעכען פון פריזירער און קאמאשענמאכער—רימאזשעס-צעך.

דינסטאג איז פארגעקומען די גרינדונגס-פערזאמלונג פון צעך מיט דער אנטייל פון די פראװינצער פריזירמייסטער. אויף שבת דעם 10-טען דעם חודש איז בעשטימט געװארען די קאמאשענמאכער—רימאזשעס פערזאמלונג װעלכע װערט צוגעגרייט דורך די ארגאניזיר-קאמיסיע.

• • •

די ביבליאטעק ביים האנדװ.-קלוב האט איינגעקויפט א גרעסערען טראנספארט ביכער פון די נייסטע בעסטע אויסגאבען, װעלכע זענען שוין איבערגעגעבען געװארען צום בינדען. עס איז אויך שוין געמאכט געװארען נאך אויף אויף דעם װינטער-סעזאן די 2-טע פארשטעלונג.

סעקרעט. ש. סטראװטשינסקי.

— די — שענסטע טאפעטען
צו זעהר ביליגע פרייזען קען מען נור בעקומען
אין דער לאנג - יעהריגער פירמע
ש. שטיינמאן
ראדאם, לובלינער 21.

די איין- און- איינציגע בעשטעטיגטע דורכ'ן מיניסטעריום פאר קולטור און קונסט.

SZKOŁA MUZYCZNA w Radomiu, Zgodna 8 pod kier. P. GISSERA

מאכט בעקאנט, דאס די עגזאמענס און דאס פערשרייבען זיך פון נייע שילער און שילערינס פון די קלאסען:

פידעל, פארטעפיאן, וויאלאנטשעל א. א. האבען זיך אנגעהויבען און דויערן וויטער יעדען טאג פון 10—2 און 4—6.

די שילער נעמען א טייל אין: שול-ארקעסטער, קאמעראל-מוזיק, טעאריע און סאלפעדוש — אומזיסט. — דער פראגראם איז שטרענג איינהייטליך לויט'ן ווארשאווער רעגירונג'ס-קאנסערוואטאריום. — די צייגנישען פון דער שולע זענען גילטיג אין אלע העכערע מוזיק-שולען.

די לעקציעס קומען פאר א גאנצען טאג. ביי דער שולע איז פארהאן א ספעציעלע קלאס פאר אנפאנגער.

פאר זעהר בעגאבטע און טאלאנטפולע, אדער נישט-פערמעגליכע שילער — ספּעציעלע הנחות.

אימפאזאנטער סיום הספר פון דער חברה תמימי דרך.

40 יודישע קאזאקען אויף פערד מיט פייערדיגע שטורקאצען רייטען ארום דער חופה.

אין ראדאם געפינט זיך א חברה א. נ. תמימי דרך. נאך פאר דער מלחמה האט די דאזיגע חברה אנגעהויבען שרייבען א ספר תורה, צוליעב דעם, וואס אין מיטען איז אויסגעבראכען די מלחמה און אויך צוליעב דעם, וואס דורך דער צייט זענען געשטארבען איינעגע אקטיווע מיטגלידער פון דער חברה, איז דאס ספר נישט פערענדיגט געווארען. ערשט אין די לעצטע יאהרען האט זיך די חברה ענערגיש גענומען צו דער זאך, ביז זי האט ענדליך געפייערט היינטיגען זונטאג דעם סיום.

זונטאג, אין טאג פון סיום, האט די חברה תמימי דרך געפיהרט דאס ספר אין שוהל אריין מיט גרויס פאראד. אויפ'ן גאנצען וועג ביז'ן שוהל האט געשפיעלט א יודישע מוזיק פון קנאפע 20 מאן און 40 פערשטעלטע אלס קאזאקען האבען מיט פייערדיגע שטורקאצען רייטענדיג אויף פערד בעגלייט די חופה, אונטער וועלכער מ'האט געפיהרט דאס ספר.

טויזענטער מענשען האבען זיך בעטייליגט אין דער שמחה און אנגעפולט דעם גאנצען וואעל. די שוהל איז געווען איבערגעפאקט און א נדויסער עולם איז געבליבען שטעהן אין דרויסען.

דער שוהל-חזן ה' יאפע האט געמאכט א מי שברך דעם מלוכה-פרעזידענט ה' מאטשיצקי און דעם פרעמיער מארשאל פילסודסקי. נאכדעם האט הרב קעסטענבערג געהאלטען א רעליגעזע רעדע וועגען דער בעדייטונג פון סיום הספר.

ספארט.

די ווארשאווער זש. א. ס. ס. האט פערגאנגענע וואך געוויילט אין ראדאם, וואו זי האט געשפילט צוויי מעטשען מיט די היגע יודישע ספארט-קלובען בר-כוכבא און מכבי.

זש. א. ס. ס.—מכבי 1:0 (0:0)

די דערמאנטע מאנשאפטען האבען שבת שוואך געשפילט און געליפערט הענינג אינטערעסאנטע מאמענטען. די מכבי-פערטיידיגונג האט זיך געהאלטען נישקשה'דיג, דאגעגען זייער שטורם-ליניע איז געווען מאכטלאז. א דאנק אויך דעם מכבי-טויערמאן האבען די יווארשאווער, וועלכע האבען געשפילט נישט אזוי, ווי מ'האט זיך געריכט, אנגעהאלטען א קליינעם נצחון.

שיעדס-ריכטער — ה' ראקאטש.

זש.א,ס ס.—בר-כוכבא 3:3 (2:2)

צוליב'ן שבת'דיגען שוואכען שפילען פון די געסט איז אויף דעם זונטאג'דיגען מעטש מיט בר כוכבא געקומען א קליינער עולם. דער מעטש הויבט זיך אן מיט א איבערמאכט פון ב"כ און די לעצטע ציעלן 2 טויערן (פון 11-מעטער שאסען). באלד דערנאך געלונגט זש.א.ס.ס. דעם רעזולטאט אויסצוגלייכען אויף 2:2.

אויף די אנדערע העלפט שפילט ב"כ פיעל שענער פון זיין געגנער, אבער אהן ערפאלג. ביידע דרוזשינעס ציעלן צו איינציגע טויערן און ביים רעמי-רעזולטאט (3:3) ענדיגט זיך דער מעטש.

די געסט זענען פאר'ן אנהויב בעגריסט געווארען דורכ'ן פרעזעס פון ב"כ, ה' גבריאל אייזמאן, און זיין 9-יעהריג טעכטעריל האט די ווארשאווער דערלאנגט בלומען אין נאמען פון ב"כ.

שיעדס-ריכטער – ה' ציעשקאווסקי.

אין אלגעמיין איז דער שפיעל נישט געשטאנען אויף דער געהעריגער מדרגה און האט קנאפ אינטערעסירט דעם עולם. א שלעכטען איינדרוק האט געמאכט אויף די בעזוכער דאס, וואס די געסט האבען געשפילט ברוטאל.

בראן — טור 0:0

די דערמאנטע „בע"-קלובען, וועלכע פרעטענדירען אויף אריבערגעהן אין קל. „א" (זיי האבען גלייך פונקטען) האבען היינטיגען זונטאג געשפילט א מייסטער-מעטש און זיך פערענדיגט רעמי (0:0). ס'וועט דעריבער פארקומען נאך א מעטש, וועלכער וועט דעצידירען ווער ס'זאל אריבערגעהן אין קל. „א". זעהר גוט איז געווען דער יודישער שיעדס-ריכטער ה' בייטלער.

ש — ב.

ווינש-קארטען צו ראש-השנה

קענט איהר שוין בעשטעלען ביי מיר אין דער דרוקעריי וואו ס'געפונט זיך א גרויסער אויסוואהל פון פערשידענע מוסטערן ווינש-קארטען און וויזיטובקעס.

גרויסער אויסוואהל, פערשידענע מוסטערן ווי אויך אלע גרייסען און איז צוגענגליך פאר אלע.

דרוקעריי שלום נבו
רינעק 10.

רעיעלע און סאלידע דרוק פון די לעצטע מאדערנע שריפט.

100 וויזיטובקעס צוזאמען מיט'ן דרוק נאר 2 זל.

נוצט אויס די געלעגנהייט!

ס'ווערט אויך אנגענומען פערשידענע אנדערע דרוק-ארבייט און אויסגעפערטיגט צו זעהר ביליגע פרייזן.

די דירעקציע פון גימנאזיע

„פשיאטשול וויעדזי"

(מיט רעגירונג'ס-רעכט)

מאכט בעקאנט, אז ביטעס פון נייע-אריינטרעטענדע קאנדידאטען ווערדען אנגענומען אין דער קאנצעלאריע (קילינסקי 13) פון מיטוואך דעם 20-ען שערפיען ד. י. אין די שעה'ען פון 9 ביז 1 נ. מ.

צו די ביטעס דארף מען ביילעגען געבורט'ס און אימפפונג'ס-צייגנישען, עווענטועל אויך א שול-צייגניש.

די דירעקציע.

דאס ארבייט'ס-פראגראם
פון דער ראדאמער נייער קהלה-פערוואלטונג.

ווי מיר האבען שוין אויספיהרליך מיטגעטיילט, איז פון אלע 4 ליסטעס, וואס זענען ארויסגעשטעלט געווארען פון די קהלה-פראקציעס צו די וואהלען פון א נייער גמינע-פערוואלטונג — אויסגעוועהלט געווארען די איינציגע ליסטע נומער 2 פון דער אונפארטייאישער פראקציע, וועלכע האט בעוויזען צו פערזעהען איהר ליסטע מיט אלע נויטיגע וואהל - פארמאליטעטען.

היינטיגען זונטאג האט שוין די נייע קהלה פערוואלטונג אבגעהאלטען א זיצונג. אויף וועלכע ס'זענען ארומגערעדט געווארען די פלענער פון דער ארבייט אויף להבא. ס'איז אריינגעטראגען געווארען א פארשלאג צו קויפען דאס הויז מיט'ן גאנצען פלאץ פון דער לאדזער באנק, מיט'ן צוועק דארט אויפצושטעלען א שוהל און גלייכצייטיג דארט איינארדנען א אייגענעם לאקאל פאר דער קהלה. בכדי דאס ווי אמגיכסטען צו רעאליזירען איז בעשלאסען געווארען צו רופען א גרויסע רעפרעזענטאציע - פערזאמלונג פון די אנגעזעהענסטע בעלי-בתים פון שטאדט, וועלכע זאלען בייהילפיג זיין אדורכצופיהרען א זעלבסט - בעשטייערונג פון דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג פאר דער דאזיגער וויכטיגער אקציע. דערביי איז אויסדריקליך בעטאנט געווארען, אז די אקציע זאל טראגען דעם כאראקטער פון א פרייוויליגע זעלבסט-בעשטייערונג אהן א וועלכען ס'איז צוואנג.

די נייע קהלה-פערוואלטונג האט אויך בעשלאסען אונטערצונעמען א קאמפף געגען דער געהיימער שחיטה און צו דעם צוועק אינטערווענירען ביי דער מאכט צו בעזייטיגען די פרעמדע שוחטים.

אויף דער זעלבער זיצונג איז אויסגעקליבען געווארען א קאמיסיע, וואס זאל בעטראכטען די רעקורסען פון עטאט-צאהלער'ס, וואס ליגען שוין אין גמינע א לענגערע צייט און זענען נאך נישט ערלעדיגט געווארען און בכלל צו ליקווידירען די פערלעגענע קהלה-שטייערן.

ס'זענען געקליבען געווארען פאלגענדע קאמיסיעס: א רעליגעזע קאמיסיע פון די ח"ה: ירחמיאל גוטמאן, מאטעל זעלצער, יצחק דוד זילבערבערג, חיים שענענבוים, בעריש וויינאכט; אין דער בית-עלמין - קאמיסיע זענען אריין די ה"ה: בנימין האכמאן, ירחמיאל גוטמאן און לייביש מענדיל זילבערשטיין. אין דער קאמיסיע וואס זאל זיך בעשעפטיגען מיט'ן פראיעקט צו קויפען דאס הויז פון די לאדזער באנק זענען אריין די ה"ה: לייבעל פרידמאן, בנימין האכמאן און יצחק דוד זילבערבערג.

ס'איז אויך אנגענומען געווארען אבצוזאגען דעם גאנצען ביז איצטיגען גמינע-פערסאנאל און אויף זיין ארט צו אנגאזשירען נייע בעאמטע.

צווישען אנדערע ענינים, וואס זענען געשטאנען אויפ'ן טאג-ארדנונג איז אויך בעהאנדעלט געווארען די ווענדונג פון היגען הויז אייגענטימער ח' מענדעל שטיינבאק, וועלכער וויל אנשרייבען דאס בית-מדרש, וואס געפינט זיך אין זיין הויז, אויפ'ן נאמען פון דער יודישער גמינע.

• • •

אויף דער ווענדונג פון דער אלטער גמינע אין מיניסטעריום אויסצוהאלטען דעם בעשלוס פון ה' סטאראסטא וועגען אנעריקענען די איינציגע ליסטע נומער 2 — האט היינטיגע וואך די גמינע ערהאלטען א מיטטיילונג, אז זי זאל זיך ווענדען דירעקט צו דער ערשטער העכערער מאכט, ד"ה צום וואיעוואדא קיין קעלץ.

מיר דריקען אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל
דער פאמיליע רובינשטיין
צוליעב'ן טוידט פון זייער מאן און פאטער
ר' משה רובינשטיין ז"ל
המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט
„עזרה"
אין ראדאם.

מיין אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס
דער פאמיליע רובינשטיין
צוליב'ן גרויסען פערלוסט פון זייער געליבטען מאן און פאטער
דעם אדם חשוב ר' משה רובינשטיין ז"ל
זאלען זיי זיין געטרייסט און נישט וויסען מעהר פון קיין צער.
ש. בלאט.

צוזאמען מיט דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג בעדויערן מיר דעם
פריהצייטיגען טויט פונ'ם בעוואוסטען נדבן
ר' משה רובינשטיין נ"ע
אין פערשטארבענעם פערלירען מיר איינעם פון די געטרייעסטע פריינד
פון דער אינסטיטוציע.
ועד הישיבה „תורת חיים"
ברדום.

ר' משה רובינשטיין נ. ע.

היינטיגע וואך, זונטאג, איז אין ראדאם געשטארבען דער בעוואוסטער אייזען-אינדוסטריעלער ר' משה רובינשטיין.

דער פערשטארבענער איז געווען איינער פון די פיאנערען אויפ'ן געביעט פון דער אייזען-פראדוקציע אין אונזער שטאדט. א דאנק זיין גלענצענדער פיהרישער רוטין און גרויסע קענטניסען אין דער זעלבער בראנזשע האט ער אוועקגעשטעלט זיין אייזען-פאבריק אין גרויסען פערנעהם און זיך ערווארבען א זעהר פאפולערען נאמען אין די קרייזען פון די אינדוסטריעלער און אין דער האנדעלס-וועלט.

דער פערשטארבענער האט זיך בעזונדערס אויסגעצייכענט מיט זעלטענע גוטע יודישע מדות, איז געווען א יוד פון עלטערן דור און נישט קוקענדיג אויף זיין גרויס עשירות האט ער טייער געהאלטען די יודישע טראדיציעס און געפיהרט זיין הויז אין יודישען גייסט.

ר' משה רובינשטיין איז געווען א נדיב-לב און מיט א ברייטע האנד תמיד זיך אבגערופען אויף יעדער דבר-טוב. אז מ'איז געקומען צו איהם וועגען א דבר צדקה, אדער גמלות חסדים האט ער אקעגענגעטראגען בסבר פנים יפות. און נאך מעהר געגעבען וויפיעל מען האט פון איהם פערלאנגט. אין אלע יודישע אינסטיטוציעס און אנשטאלטען האט זיך געלאזט פיהלען זיינע אנגעזעהענע נתינות און נדבנות.

אין זיין הויז האט ער אויפגעשטעלט א בית-מדרש. ער האט זיך אויך פיעל בעמיהט וועגען א מקוה אין דער געגענד פון דער סקארישעווסקא גאס, וואו ער האט געוואהנט.

ר' משה רובינשטיין איז געווען א בעשיידענער מענש, זיך געהאלטען פשוט און צוגעלאזען צו יעדען איינעם. אין זיין פאבריק האט ער בעשעפטיגט א בעדייטענדע צאהל יודישע ארבייטער. די גאנצע געגענד אויף דער סקארישעווער גאס בעדויערט שטארק זיין טוידט. אלע דארטיגע יודישע איינוואהנער פיהלען אין זיין טוידט א גרויסען פערלוסט.

דער פערשטארבענער האט איבערגעלאזט נאך זיך א שם-טוב אין דער גאנצער שטאדט.

תנצבה.

Wystrzegać się naśladownictw
o podobnym brzmieniu

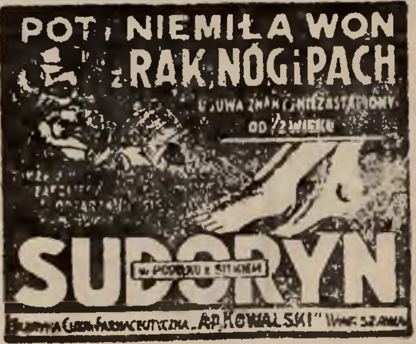

OGŁOSZENIE.

Podaje się do wiadomości Sz. P., że Biuro Próśb i Podań pod firmą

„EXPRES"

przy ul. ŻEROMSKIEGO 27
(w lokalu Powszechnego Banku Spółdz.)
z dniem 15 Sierpnia r. b. wznawia swą działalność pod kierownictwem wybitnych fachowców.

BIURO ZAŁATWIAĆ BĘDZIE:

Redagowanie próśb do wszystkich władz państwowych i komunalnych.
Sprawy paszportowe i mieszkaniowe; umowy i kontrakty
Windykacja należności.
Przepisywanie na maszynie.

Biuro czynne od godziny 9—3 i od 4—7.
Załatwia się punktualnie, solidnie i tanio.

דער סוחרים=פעראיין אין ראדאם

מאכט דערמיט בעקאנט זיינע מיטגלידער, אז זונטאג דעם 14 ווזשעשען 1930 7 אווענד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל זשעראמסקי 18

א אויסערגעוועהנליכע פערזאמלונג

מיט פאלגענדען טאג=ארדנונג:

1) ערעפנונג, 2) וועהלען א פארזיצענדען פאר דער פערזאמלונג, 3) בע=טראכטען די רעזיגנאציעס פון פרעזעס פון ראט און פערוואלטונג, 4) מינד-ליכער בעריכט פון דער לאגע פון סוחרים פעראיין, 5) בעטראכטען דעם פארשלאג פון גרינדען א קאאפעראטיווע באנק ביים סוחרים=פעראיין, 6) פרייע פארשלאגען.

אייער אנוועזענהייט איז אונבעדינגט נויטיג.

ענטשולדיגונג.

איך בעט ענטשולדיגונג ביים ה' פסח פיוניק פאר מיין נישט טאקטישע האנדלונג געגען איהם.

ישראל לעווקאוויטש
מיטגליד פון „קראפט".
קעלץ.

קעלצער אבטיילונג.

א רעפעראט פון ה' ביאלאפאלסקי.

אין צוזאמענהאנג מיט די וואהלען צום קאנגרעס פון ארבייטענדען ארץ-ישראל, קומט היינטיגען שבת 7 אווענד פאר אין זאהל „ארפעאום" א רעפעראט פון בעקאנטען פועלי-ציוניסטישען רעד-נער ה' ביאלאפאלסקי.

נישט געלונגענע גניבה אין סובעדניעווער פענסיאנאט פון ה' רייכקינד.

פאריגען מיטוואך 2 ביינאכט האבען ביז איצט נאך נישט ענטדעקטע גנבים זיך אריינבעקומען אין בעקאנטען פענ-סיאנאט פון ה' רייכקינד אין סובעד-ניעוו. די „געסט" האבען לאנג געניש-טערט אין אלע שטובען און האבען זיך געגרייט אויף א גרעסערע „אונ-טערנעמונג". אין דער לעצטער מינוט אבער האט זיך ה' רייכקינד, אויפ'ן גערויש פון די גנבים, אויפגעכאפט און אזוי ארום געשטערט זיי אין דער אר-בייט. ביים אוועקגעהן האבען די ענ-טוישטע „ספעציאליסטען", כדי זיך כאטש אויסצושלאגען די הוצאות, גע-מאכט א בעזוך אין די שכנות'דיגע וואהנונג פון ה' גאלדבלום, וואו זיי האבען ארויסגע'גנב'עט 69 זלאטעס.

פון „מסדה".

שבת דעם 6-טען ה. מ. 3 נ. מ. קומט פאר אין לאקאל פון קרן קימת (רינעק 10) א דיסקוסיאנס-פערזאמלונג א. ד. ט. „די לאגע אין ציונים נאך די לעצטע סעסיע פון א. ק." אלע חברים ווערען געבעטען פינקט-ליך צו קומען.

ספארט.

„מכבי" — „קראפט" 2:2

שבת דעם 30-ען אויגוסט אין סאר- „קראפט". הגם מכבי ווייזט ארויס א געקומען א מעטש צווישען „מכבי" און פיל בעסערען שפיל, דאך געלונגט קראפט ביז דער פויזע צו שיסען 2 גאלען.

נאך דער פויזע בעקומט מכבי די פולשטענדיגע איבערמאכט און זכא-קירט כסדר דאס טויער פון געגנער. עס געדויערט נישט לאנג און א דאנק די שפילער וויצמאן, גוטמאן געלונגט זיי אויסצוגלייכען דעם רעזולטאט.

„מכבי" II — „הפועל" 1:1

זונטאג איז פארגעקומען א מעטש צווישען „מכבי" און דעם ניי=געגרינדע-טען ארבייטער-קלוב „הפועל".

ביים אנהויב ווערט „הפועל" בע-גריסט און בעשאנקען מיט א בוקעט בלומען צו איהר ערשטען ארויסטריט.

מצד מכבי רעפען ה"ה קייזער און כא-רענסלופ. פון „הפועל" ענטפערט ה' ראזענוואלד. דאן הויבט זיך אן דאס שפיעל, וועלכעס ווערט געפיהרט דורך דער גאנצער צייט אין א שטארקען טעמפא און א איבערמאכט פון „הפועל".

דער אינטערעסאנטער מעטש פער-ענדיגט זיך מיט א רעזולטאט 1:1

א גלח קלאגט-איין אין געריכט די פויערים פון זיין דארף פאר בעגראבען א זעלבסטמערדער אהן זיין ערלויבניש.

א סענסאציאנעלער פראצעס איז פארגעקומען אין שטעטעל באדזענטין (נעבען קעלץ).

א געוויסער רייכער לאנדווירט פון דארף ווזדאל נישט ווייט פון באדזענ-טין, מיזשעראוויטש איז בעגאנגען זעלבסטמארד דורך אויסטרינקען קאר-באל-עסענץ אין א שכור'ען צושטאנד. ווען מ'איז צוגעטרעטען איינארדנען די לויה האט דער ארטיגער גלח נישט ערלויבט צו בעגראבען דעם זעלבסט-מערדער אויפ'ן געהייליגטען פלאץ פון צמענטאזש. ס'האבען זיך משתדל געווען די פאמיליע און ס'האבען געבע-טען די פויערים פון דארף. וואו דער טראגיש-אומגעקומענער האט זיך ער-ווארבען סימפאטיע, אבער דאס אלץ האט נישט געהאלפען.

די פויערים האבען דעריבער בע-שלאסען אליין אויף אייגענער אחריות צו בעגראבען דעם זעלבסטמערדער. זיי האבען ביינאכט אויסגעגראבען אויפ'ן צמענטאזש א קבר און אין דער פריה האבען זיי בעגראבען זייער פריינד.

ווען דער גלח האט זיך דערוויסט דערפון האט ער א רייהע פויערים פון זיין דארף איינגעקלאגט אין געריכט.

אויף דער בעשולדיגונג'ס-באנק זענען אלזא די טעג געזעסען 11 פויערים. ס'זענען ארויסגערופען געווארען 30 עדות, צווישען זיי אויך גייסטליכע.

אין טאג פון פראצעס זענען אנגע-קומען קיין באדזענטין א סך פויערים פון דארף ווזדאל און פון דער ארומי-גער געגענד.

צוליב דעם וואס ס'האבען זיך נישט געשטעלט איינעגע עדות איז דער פרא-צעס אבגעלעגט געווארען.

LEKARZ D-r MED.

L. FASTMAN

specjalista chorób uszu, nosa i gardła
przeprowadził się z dniem 1 Sierpnia
na ulicę MARJACKĄ 12. (II piętro)

פון דער יודישער גימנאזיע אין קעלץ.

ווי מיר האבען שוין געשריבען האט דער אויסגאנג פון די הי־יעהריגע מא־טורעלע־עגזאמענס אין אונזער גימנאזיע ווי דאס בעקומען רעגירונגס־רעכט אדן בעווארענישען, געמאכט א סאלאסאלען איינדרוק אויף די היגע בעפעלקערונג. די פרעקווענץ אויפ'ן נייעם יאהר ווערט זיך פאר א פיעל־פערגרעסערטער און ס'ליגט אין אייגענעם אינטערעס פון אלע עלטערן ואלען וואס פריהער איינ־שרייבען די קינדער, כדי אויסצומיי־דען אונאנגענעמליכקייטען ווען די קינדער וועלען נישט גערן אנגענומען ווערען צוליב מאנגעל אין פלאץ.

די פערוואלטונג מאכט דערווייל שריט דאס נייע יאהר זאל זיך שוין אנהויבען, אונטער די ליימונג פון דער נאר וואס געגרינדעטער קולטור־קאפע־ראטיוו וואס יוואלס געגעבען א גא־ראנטיע פאר א נארמאלע ארבייט. מצד די פערוואלטונג בעט מען אונז אויך אויפמערקזאם צו מאכען דאס אלע שי־לער, אפילו אלטע, מוזען ווערען אויס־סניי איינגעשריבען.

א בלימעל־פערקויף לטובת קרן־קימת אין ראדאם

קומענדען דינסטאג דעם 9/9 ד. י. קומט פאר אין ראדאם א בלימעל־אב־צייכנונג לטובת דעם „קרן־קימת", איינגעארדענט דורך דער ארטיגער פעראייניגטער „קרן־קימת"־קאמיסיע ביי דער אקטיווער מיטהילף פון „פרוי־ען־קרייז פאר א"י־ארבייט".

בעריהמטער פויל. טראגיקער ארדענטאוויטש אין ראדאם

מארגען, שבת־צונאכט, טרעט־אויף אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" דער בעריהמטער פוילישער טראגיקער אד־ווענטאוויטש. ער וועט אויפפיהרען דאס בעריהמטע טעאטער־שטיק „ציאנקאלי", וואס האט ארויסגערופען א גרויסען שטורעם און רעש אין אלע שטעדט, וואו דאס איז געשפילט געווארען.

דער דזשאז־זינגער אין קינא „שוויט"

אין היגען קינא „שוויט" וועט קירצ־ליך דעמאנסטרירט ווערען דער שלא־גער פון קלאנג־פילם „דער דזשאז־זינגער". דאס בילד האט מיט זיין שטארקע דראמאטישע האנדלונג און אויך צוליב דעם געניאלען קלאנג־פילם ארטיסט אל־דזשאנסאן געשלאגען רעקארד און ארויסגערופען בעוואונדע־רונג פון אלע קינא־בעזוכער.

אונזערע פריינד ה' נתן בליכער און פרוי
צו דער האכצייט פון זייער ליבע טאכטער
רוזשע מיט ה' פ. ראזענצווייג
ווינשען מיר די עלטערן פיעל נחת אין דעם יונגען פארל גליק, צופרידענהייט
שמואל ווינשטאק און פרוי.

פילם־סענסאציע אין ראדאם!!!
קירצליך וועט זיך בעוויזען אויפ'ן עקראן
פון קלאנג־פילם „שוויט"
דאס לאנג־ערווארטעטע בילד פון יודישען לעבען א. נ.
„דער דזשאז־זינגער"
אין דער הויפט־ראל וועט מען זעהן דעם וועלט־בעריהמטען יודישען טראגיק
אל זשאלסאן
דאס פרעכטיגע בילד האט אין פערלויף פון מאנאטען געהאלטען אין שפאנונג צעהנדליגער טויזענטער צושויער
צום בילד ווערען צוגעגעבן הערליכע
קלאנג־דאדאטקעס.
DYREKCJA
KINA DŹWIĘKOWEGO „SWIT"
w Radomiu.

Biuro Prośb i Podań
p. f. „PROLITEX"
RADOM, WAŁOWA 5, oficyna 1-sze piętro.
ZAŁATWIA: Sprawy paszportowe, Mieszkaniowe, Wszelkie Tłomaczenie i inne.
Redaguje Podania: Do Władz Sądowych, Skarbowych, Administracyjnych i Wojskowych.
Windykacja należności w całej Polsce.
Informacje o zdolności kredytowej
Przepisywanie na maszynach.
Biuro czynne: od godz. 9-ej rano do 7-ej wieczór.

LEK.-DENT.
R. BANKIER-DEN
POWRÓCIŁA
Przyjmuje Warszawska № 9
od 10—1 i od 3—7

Kino dźwiękowe „ŚWIT"
Od poniedziałku dnia 1 Września b. r.
CZTERY PIÓRA
— w rolach głównych: —
Cleeve Broock, Rychard Arlen, William Pofell
Nad program: Liczne dźwiękowe dodatki

W SZKOLE FREBLOWSKIEJ
mieszczącej się — przy ulicy KILIŃSKIEGO 27 w ogrodzie
zajęcia rozpoczynają się dn. 7 września.
Gluzmanówna.

Kino ODEON Teatr
Od poniedziałku 1 Września r. b.
Epokowy film polskiej produkcji p. t,
Rok 1863
wg powieści St. Żeromskiego
Wierna Rzeka
Nad program: słynny Luciano Albertyni ? ?

Kino NOWE CZARY Teatr
Dziś i dn. następnych
Wspaniały dramat p, t,
1. Żar Miłości
z Gretą Garbo i K. Naglem
Robin Hood
z fenomenalnym Douglasem Fairbanksem

Kino CORSO Teatr
Dziś i dni następnych
Potężny dramat pt,
JEZIORO MIŁOŚCI
W roli głównej: Grita Leg.
Na scenie: rewja

Redaktor Ch. M. Herc   Drukarnia Wyd. „Radomer-Kielcer Leben" Radom Sowalikowska 20.